

OJCOWSKA STRONA MOCY

URLOPY PRZYSŁUGUJĄCE MŁODYM OJCOM EBOOK

Gdy na świat przychodzi dziecko, przez pierwsze miesiące jego życia, to matka sprawuje nad nim niemal całodobową opiekę.

Polskie prawo od pewnego czasu umożliwia także pracującym ojcom włączenie się w aktywną opiekę nad dziećmi.

W poniższym e-booku opisuję świadczenia, z których możesz skorzystać po urodzeniu dziecka. Niektóre z nich są przeznaczone tylko dla ojca, a inne można wykorzystać naprzemiennie lub w tym samym czasie z matką.

Zanim podejmiecie decyzję, że to tylko matka zostaje w domu, przyjrzyjcie się dokładnie możliwościom, bo może się okazać, że inne rozwiązanie będzie dla Was korzystniejsze.

Zapraszam Cię także do wysłuchania podcastu [Urlop ojcowski w praktyce, czyli jak zostałem panią domu](#) ;), w którym opisuję moje doświadczenia z dwukrotnego pobytu z dziećmi w domu.

Szybka ściągawka:

1. Urlop okolicznościowy: **2 dni** (jednorazowy), płatny 100%
2. Zasilek opiekuńczy: **14 dni** na rok, płatny 80%
3. Urlop ojcowski: **14 dni** w jednej lub dwóch częściach, płatny 100%
4. Opieka nad dzieckiem do 14. roku życia: **2 dni** na rok, płatny 100%
5. Urlop macierzyński: matka po wykorzystaniu obowiązkowych 14 tygodni może się z Tobą podzielić pozostałymi **6 tygodniami** przy ciąży pojedynczej i **17 przy bliźniakach**, płatny 100%
6. Urlop rodzicielski: **32 lub 34 tygodnie (ciąża mnoga)**, do wykorzystania przez jedno lub dwoje rodziców po kolei lub naraz od razu po urlopie macierzyńskim, płatny od 100 do 60%
7. Urlop wychowawczy: **36 miesięcy**, do wykorzystania przez jedno lub dwoje rodziców po kolei lub naraz, bezpłatny

1. Urlop okolicznościowy

W związku z narodzinami dziecka przysługują Ci 2 dni wolnego, z prawem do pełnego wynagrodzenia. Aby je otrzymać, musisz złożyć wniosek do pracodawcy.

Co ciekawe, urlop ten nie musi być wykorzystany od razu (dzień po narodzinach), ale w terminie późniejszym, przy czym nieobecność w pracy powinna być powiązana z narodzinami dziecka, np. odbiór dziecka ze szpitala, załatwianie spraw urzędowych.

Podstawa prawna:

[Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy.](#)

2. Zasiłek opiekuńczy

Zasiłek opiekuńczy nazywany jest często zwolnieniem lekarskim na osobę bliską.

Jako ojciec możesz wziąć urlop w celu opieki nad matką dziecka od razu po porodzie, ale też później, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Maksymalna długość zasiłku to 14 dni w roku kalendarzowym*, a wysokość wynagrodzenia w tym czasie to 80%.

Ubiegając się o zasiłek opiekuńczy musisz wypełnić [druk Z-15B](#), który możesz pobrać bezpośrednio ze strony ZUS. Do tego wniosku będziesz potrzebował zwolnienia lekarskiego, które możesz wypisać:

- lekarz sprawujący opiekę nad matką dziecka w szpitalu,
- lekarz rodzinny lub internista z placówki, do której jesteście zapisani,
- ginekolog prowadzący ciążę

Lekarz może odmówić wypisania zwolnienia, jeśli stwierdzi, że stan zdrowia matki tego nie wymaga.

* zasiłek opiekuńczy może trwać do 8 tygodni, jeśli opiekujesz się nowonarodzonym dzieckiem, a matka przebywa w tym czasie w szpitalu.

Więcej szczegółów znajdziesz w części informacyjnej do [wniosku Z-15B](#)

Podstawa prawna:

[Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.](#)

3. Urlop ojcowski

Urlop ojcowski przysługuje tylko ojcu dziecka, jest niezależny od urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego, wychowawczego oraz wypoczynkowego i w żaden sposób nie wpływa na jego długość.

Maksymalna długość to 14 dni kalendarzowych w jednej lub dwóch częściach. Minimalna długość urlopu – tydzień.

Urlop ojcowski możesz wykorzystać:

- do ukończenia przez dziecko 24 miesiąca życia,

albo

- do upływu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10 roku życia.

Wniosek należy złożyć do pracodawcy co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem urlopu, a pracodawca jest obowiązany ten wniosek uwzględnić.

Do wniosku należy dołączyć:

1. skrócony odpis aktu urodzenia dziecka/dzieci lub zagraniczny akt urodzenia dziecka/dzieci;
2. kopia prawomocnego postanowienia sądu o przysposobieniu dziecka, w przypadku gdy wniosek dotyczy udzielenia urlopu ojcowskiego bądź jego części na dziecko przysposobione;
3. oświadczenie pracownika-ojca wychowującego dziecko, czy korzystał już z urlopu lub jego części;
4. kopia prawomocnej decyzji o odroczeniu obowiązku szkolnego, w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka, wobec którego wydano taką decyzję.

Urlop ojcowski jest odpłatny w pełnej wysokości wynagrodzenia (100%) i nie wpływa na długość innych świadczeń urlopowych.

Podstawa prawna: [Kodeks Pracy](#)

[Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków.](#)

4. Opieka nad dzieckiem do 14. roku życia

Jeśli wychowujecie co najmniej jedno dziecko do 14. roku życia, przysługuje Wam prawo do 2 dni wolnych od pracy z tytułu opieki nad dzieckiem.

Dwa dni może wykorzystać albo mama albo ojciec – świadczenia się nie sumują.

Możesz wykorzystać dwa dni naraz lub po jednym.

Wniosek należy złożyć do pracodawcy opierając się w nim na podstawie prawnej. Może to wyglądać w następujący sposób:

Zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie mi 2 dni opieki nad dzieckiem zgodnie z art.188 kodeksu pracy w dniach 30 i 31 lutego 2018 roku zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Wynagrodzenie za ten okres wynosi 100%.

Podstawa prawna:

[Kodeks Pracy](#)

5. Urlop macierzyński dla ojca

Urlop macierzyński, jak sama nazwa wskazuje, jest przewidziany dla matki. Może ona natomiast przekazać część swojego urlopu do wykorzystania ojcu dziecka.

Jeśli matka wykorzysta cały przysługujący jej okres urlopu macierzyńskiego, wówczas nie będziesz mógł skorzystać z tego świadczenia.

Długość urlopu macierzyńskiego uzależniona jest od liczby dzieci, które przyszły na świat w danym porodzie. Długość urlopu macierzyńskiego (w tygodniach) pokazuje tabelka:

Liczba dzieci w porodzie	Długość przysługującego urlopu macierzyńskiego	Min. długość urlopu macierzyńskiego matki	Max. długość urlopu dla ojca
1	20	14	6
2	31	14	17
3	33	14	19
4	35	14	21
5 i więcej	37	14	23

Jak widać, matka dziecka obowiązkowo musi wykorzystać 14 tygodni z przysługującego jej urlopu macierzyńskiego. Pozostałą część może przekazać Tobie.

Pozostałymi przypadkami, w których przysługuje Ci urlop rodzicielski jest:

- śmierć matki w trakcie urlopu macierzyńskiego – wówczas pozostała część urlopu przechodzi na Ciebie,
- przymusowy pobyt matki dziecka w szpitalu po ósmym tygodniu życia dziecka (do 8 tygodnia przysługuje Ci zasiłek opiekuńczy opisany wcześniej).

Urlop „tacierzyński” nie może być dzielony na części, a podczas niego przysługuje wynagrodzenie w wysokości 100%.

Wniosek o ten urlop jest najbardziej złożony, bo oprócz danych dziecka i Twoich wymaga złożenia u pracodawcy także

- oświadczenia o długości urlopu macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, który był odebrany przed porodem,
- oświadczenia matki o rezygnacji z dalszego wykorzystania urlopu macierzyńskiego,
- wskazania okresu, w którym wykorzystasz dalszą część urlopu.

O rezygnacji z urlopu macierzyńskiego i powrocie do pracy matka musi poinformować pracodawcę najpóźniej 14 dni przed powrotem do pracy wraz z oświadczeniem ojca o przejęciu urlopu.

Podstawa prawna:

[Kodeks Pracy](#)

[Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków.](#)

6. Urlop rodzicielski

Urlop rodzicielski to nieobowiązkowy urlop, który wykorzystuje się od razu po tym, gdy skończy się urlop macierzyński.

Jego długość wynosi 32 tygodnie, w przypadku urodzenia jednego dziecka oraz 34 tygodnie w przypadku ciąży mnogiej.

Z urlopu rodzicielskiego może korzystać ojciec, matka lub oboje rodziców naraz, przy czym suma ich urlopów musi wynosić 32 tygodnie dla ciąży pojedynczej lub 34 dla mnogiej.

Czyli w przypadku urodzenia jednego dziecka, oboje możecie pozostać w domu przez dodatkowe 16 tygodni, zachowując prawo do wynagrodzenia, którego wysokość jest zmienna.

Pierwsze 6 tygodni urlopu rodzicielskiego jest płatne 100%, a pozostały okres 60% pensji.

Urlop ten można także podzielić na części, przy czym żadna z części urlopu nie może być krótsza od 8 tygodni, oprócz dwóch przypadków:

1. pierwsza część urlopu rodzicielskiego może trwać do 6 tygodni, jeżeli przy porodzie urodzone zostało jedno dziecko,
2. do wykorzystania pozostałej części urlopu zostało mniej niż 8 tygodni urlopu.

Urlop rodzicielski musi być kontynuowany od zakończenia urlopu macierzyńskiego, ale ostatnie 16 tygodni może być wykorzystane później, do końca roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6 lat.

Ciekawostką jest to, że jeśli organizacja pracy na to pozwala i pracodawca się zgadza, to można połączyć częściowo pracę i urlop, zmieniając wymiar pracy na ½ etatu i wydłużając urlop do 64 tygodni.

Aby otrzymać urlop rodzicielski, odpowiedni wniosek do pracodawcy należy złożyć 21 dni przed pierwszym dniem planowanego urlopu.

Podstawa prawna:

[Kodeks Pracy](#)

7. Urlop wychowawczy

Jest to najdłuższy ze wszystkich dostępnych urlopów, ale zarazem jedyny, który jest całkowicie bezpłatny – podczas jego trwania nie otrzymujesz żadnej wypłaty.

Całkowity wymiar urlopu, który jest do wykorzystania przez oboje rodziców, to 36 miesięcy. Jeśli chcecie wykorzystać cały okres, to co najmniej jeden z miesięcy musi zostać wykorzystany przez drugiego rodzica, czyli jeśli chcecie zostać z dzieckiem w domu 3 lata, to 35 miesięcy (lub mniej) przypada na jednego rodzica, a 1 miesiąc (lub więcej) na drugiego.

Urlop wychowawczy ma kilka ciekawych cech, które możecie wykorzystać dostosowując je do Waszych potrzeb i możliwości:

- urlop wychowawczy przysługuje do 6. roku życia dziecka,

- urlop wychowawczy może być podzielony na pięć części, przy czym nie muszą one następować po sobie (można sobie robić przerwy np. na wakacje),
- urlop wychowawczy możecie wziąć oboje naraz, ale suma Waszych urlopów nie może przekroczyć 36 miesięcy. Dzieląc się równo po pół, oboje możecie więc pozostać w domu przez 18 miesięcy.

Musisz pamiętać o tym, że wniosek o urlop wychowawczy musi być złożony co najmniej na 21 dni przed jego rozpoczęciem.

Aby zrezygnować z urlopu przed jego zakończeniem opisanym we wniosku musisz zawiadomić pracodawcę minimum 30 dni przed dniem powrotu, ale jeśli pracodawca wyrazi zgodę, okres ten może być krótszy – nawet do 1 dnia.

8. Sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem gdy prowadzisz działalność gospodarczą

To świadczenie nie jest urlopem, ale umożliwia osobom prowadzącym działalność gospodarczą sprawowanie opieki nad dzieckiem i zachowanie ciągłości opłacania składek.

Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, płacisz składki od co najmniej pół roku i nie zatrudniasz pracowników, to zawieszając działalność w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem możesz złożyć wniosek do ZUS o opłacanie składek emerytalnych i rentowych przez okres 3 lat, maksymalnie do 6. roku życia dziecka.

Taki wniosek składałem korzystając z portalu ePuap, z którego korzystam do załatwiania obsługi wniosków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Więcej informacji znajdziesz o tej opcji na [stronie ZUS](#)

Tworząc to opracowanie dołożyłem wszelkich starań, by informacje były zawarte zgodnie z aktualnym stanem prawnym (na dzień 22.09.2018).

Przed złożeniem wniosku o świadczenia skonsultuj się z działem kadrowym firmy, w której pracujesz, by uniknąć pomyłek.

Jeśli zauważysz błąd lub nieścisłość w tym e-booku, będę wdzięczny jeśli dasz mi znać na jarek@ojcowskastronamocy.pl

Pozdrawiam Cię serdecznie

Jarek Kania - Ojcowska Strona Mocy